

Talousarvio ja -suunnitelma 2026-2028: laadintaohje

Talousarvion ja taloussuunnitelman laadinnan lähtökohdat

1.1 Säännökset ja suositukset

Kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisesta sekä kuntastrategiasta säädetään kuntalaissa (410/2015). Lisäksi Kuntaliitto on antanut suosituksen talousarvion laatimisesta [Kunnan ja kuntayhtymän talousarvio ja -suunnitelma | Kuntaliitto.fi](#).

Talousarvio on tärkein yksittäinen kunnan talouden ja toiminnan ohjauksen väline. Talousarvion laadintaohjeen on tarkoitus antaa konkreettisia ohjeita toimielimille talousarvion valmistelua varten. Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Kuntalain mukaan talousarvio ja –suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

lin kuntastrategia vuoteen 2030 saakka hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 30.5.2022 §64. lin kunnan strategiassa on neljä läpileikkaavaa teemaa: Ihmiset ensin, Yhteiset viisaat valinnat, Tasapainoinen talous ja Periksiantamattomuus. Tavoitteet on asetettu 16 lupaukseksi, jolla tavoitellaan strategian toteutumista.

Strategian lupauksia arvioidaan vuosittain tilinpäätöksen ja talousarvion laadinnan yhteydessä, peilaten strategian lupauksia kustannuksiin ja ottaen huomioon toimintaympäristön mahdolliset muutokset.

Kahden vuoden välein toteutettavan kuntalaisbarometrin avulla asukkaat saavat arvioida arkeensa liittyviä väitteitä, ja sitä ovatko ne oman arjen kannalta tärkeitä tai merkittäviä. Vastauksissa toistuvat teemat nostetaan seuraavan kuntastrategiaan kehittämisteemaksi tai lupaukseksi.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

1.2 Yleinen talouskehitys

(Lähde: VM julkaisuja, 5/2025 ja Kuntarahoitus 10.9.2024)

Talouden kasvua varjostavat Yhdysvaltojen asettamat tullit, muiden asettamat vastatullit sekä ylipäättään kauppa- ja geopolitiikan tuoma epävarmuus. Toisaalta

kysyntää ovat lisäämässä kasvavat panostukset Euroopassa puolustukseen ja infrastruktuuriin.

Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa niin Suomessa kuin vientimarkkinoilla. Kulutuksen kasvua jarruttaa kuitenkin edelleen talouden epävarmuus. Investointien nousu on sen sijaan nopeampaa, sillä niin rakentamisen elpyminen kuin energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja reippaasti keskipitkällä aikavälillä 2026 – 2029.

Ennuste on kuitenkin tehty oletuksella, että Yhdysvaltojen asettamat tullit ovat voimassa ainoastaan lyhyen aikaa. Tälläkin oletuksella Yhdysvaltojen kauppapolitiikalla ja sen luomalla epävarmuudella on negatiivinen vaikutus erityisesti tämän vuoden vientiin ja BKT:n kasvuun.

1.3 Kuntatalouden tilanne ja kehitysnäkymät

(Lähde: VM julkaisuja, Taloudellinen kasa 2025:13)

- Verotulot ja valtionosuudet

Vuonna 2026 valtionosuudet kasvavat muun muassa kustannustenjaon tarkistuksen ja indeksitarkistusten vauhdittamina. Toisaalta valtionosuuksien kehitystä hidastaa samanaikaisesti hallituksen puoliväliriihessä tekemä pysyvä valtionosuusleikkaus. Lisäksi valtionosuuksien kehitystä hidastaa vuoteen 2027 saakka muun muassa sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien leikkaus sekä hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru. Näiden määräaikaisten valtionosuusleikkausten päättyminen kiihdyttää osaltaan valtionosuuksien kasvun noin 8,0 prosenttiin vuonna 2028.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde. Suhdannetilanteen paranemisen myötä kuntien verotulojen kehityksen arvioidaan yltävän vuosina 2026–2029 keskimäärin 4,3 prosentin vuotuisen kasvuun

- Kustannuskehitys: Käytetään keskushallinnon määrittämiä inflaatio- ja palkkakehitysennusteita

Kuntatalouden toimintamenot kasvavat painelaskelmassa *Kuntien tilannekuva vuosina 2026–2029* pääasiassa hintojen kasvun vuoksi. Kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksi on vuosina 2026–2029 noin 3,3 prosenttia vuodessa. Henkilöstövaltaisena alana kunta-alan sopimusratkaisulla on suuri merkitys kunta-alan kustannuskehitykseen. Sopimuskauden pituus on 34 kuukautta, eikä sopimusta voi irtisanoa. Palkankorotukset ovat yleisen linjan mukaisesti kolmen vuoden aikana yhteensä 7,37 prosenttia. Tänä vuonna palkat nousevat 2,5 prosenttia, vuonna 2026 2,47 prosenttia ja vuonna 2027 2,4 prosenttia. Lisäksi neuvotteluosapuolet sopivat kunta- ja hyvinvointialan palkkauksen kehittämisohjelman eli niin sanotun palkkaohjelman jatkosta vuosille 2026–2028.

Kuntien tehtävät painottuvat lasten ja nuorten palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, menojen kasvua hillitsee kuitenkin palvelutarpeen lasku, joka on seurausta pitkään jatkuneesta syntyvyyden laskusta. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samalla tahdilla.

Kuntien investointinäkymissä on merkittäviä eroja. Osassa kunnista investointien

ennakoidaan pienenevän lähivuosina, mutta etenkin kasvukeskusten investointipaineet pitävät koko kuntatalouden investoinnit korkealla tasolla. Kuntien investoinnit kohdistuvat valtaosin rakennuksiin, teihin sekä muuhun perusinfrastruktuuriin.

Kuntien talouspaineita lisäävät mm. palveluverkon sopeutusaineet, kasvaneet rahoitusvastuut työttömyydenhoidossa sekä sotekiinteistöjen lain mukaisen vuokra-ajan päättymisen.

Painelaskelman perusteella vuosikatteet eivät riitä kehysvuosina nettoinvestointeihin. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino edellyttää kuntataloudessa pitkäjänteistä päätöksentekoa ja yhä jatkuvia talouden tasapainottamistoimia tulevina vuosina. Ongelmat osaavan työvoiman saatavuudessa, kiinteistöjen tehokas käyttö, kaupungistuminen, syntyvyyden pieneneminen sekä vihreä siirtymä edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja, joissa yhteistyö sekä kuntien että yksityisen sektorin välillä korostuu.

Kuntakokoryhmittäisen kuntatalouden painelaskelman perusteella kunnallisveron laskennallinen korotuspaine kasvaa vuosina 2026–2027 lähes kaikissa kuntakokoryhmissä, mutta niiden sisällä on kuitenkin huomattavaa vaihtelua. Suurin veronkorotuspaine on pienissä alle 5 000 asukkaan kunnissa.

1.4 Talousarvion valmisteluajataulu ja laadintaperiaatteet

kk	vko	päivä	
elo	34	19.8	Talousarvio 2026 laadintaohjeet ja kehukset käsittely KH:ssa
syys	38	15.9.2025	Talousarviota valmistelevat esihenkilöt ja viranhaltijat tuottavat omat valmisteluaineistonsa toimialajohtajien käyttöön 15.9.2025 mennessä. Valmisteluaineistoon kuuluvat tehtäväalueiden euromääräiset meno- ja tulobudjetit vuodelle 2026, käyttötalouden sanalliset perustelut sekä investointiesitykset.
loka	44	27.10.2025	Talousarvion ensimmäinen alustava käsittely KV:ssa, vero% TA 2026
marras	46	10.11.2025	Lauta- ja johtokuntien kokoukset pidetään 10.11.2025 mennessä. Valmisteilla olevista lauta- ja johtokuntaesityksistä käydään keskustelut talous- ja hallintojohtajan sekä talousosaston kanssa ennen päätöksentekoa.
marras	48	24.11.2025	Kunnanhallitus käsittelee 24.11.2025 kunnallis- ja kiinteistöveroproositit sekä alustavan talousarvion ja tekstit.
joulu	49	1.12.2025	Talousarvio KH:n käsittelyssä, esitykset TA 2026
joulu	50	8.12.2025	Talousarvio valtuuston käsittelyssä, päätökset TA 2026

Vesiliikelaitoksen on annettava kiinteistö ja ympäristöteknisille palveluille tieto mahdollista vesi- ja jätevesimaksujen korotuksista.

Toimialojen ja liikelaitoksen tulee ennen lauta- ja johtokuntien päätöksentekoa käydä hallinto- ja talousjohtajan sekä talousosaston kanssa keskustelut valmisteilla olevista lauta- ja johtokuntaesityksistä.

Kunnanhallitus käsittelee kunnanjohtajan ja toimialojen esittämän talousarvion, jonka perusteella saadaan koko kunnan talousarvioesitys. Toimintojen ja palveluiden vaihtoedot pitää tarkastella ja kaikki vaihtoehtoiset ja edullisimmat tuotantotavat on tutkittava ja niihin siirtymisestä on esitettävä suunnitelma talousarviossa.

Talousarvioesitykset tallennetaan Opiferus –taloudensuunnittelu -ohjelmaan. Talousarvio laaditaan 100 euron tarkkuudella. Materiaalin saatuaan talousosasto kokoaa talousarvioesityksistä yhteenvedon.

Toiminnalliset tavoitteet

Talousarvion suunnittelun lähtökohtana ovat strategiassa lin kunnan toiminnalle asetetut tavoitteet, ennakoidut talousnäkymät sekä arvioitu väestöpohjan ja elinvoiman kehitys ja mahdolliset muut tiedossa olevat toimintaympäristön muutokset.

Talousarvio

2026 ja taloussuunnitelma 2027-2028 tulee laatia tasapainoon.

Jokaiseen toimialueen tulee asettaa kuntastrategian mukaiset strategiset tavoitteet ja toimintaa ohjaavat mittarit. Asetettavat tavoitteiden ja mittareiden tulee parantaa toiminnan tuottavuutta, tehokkuutta ja taloudellisuutta. Tavoitteen ja mittarin (tai tunnusluvun) tulee olla yksinkertainen ja selkeä. Tavoite tulee olla arvioitavissa. Tavoitteiden ja mittareiden asettelussa huomioidaan riskienhallinta. Tavoitteet tulee asettaa niin, että niillä pyritään torjumaan riskejä.

Tavoitteiden asettelussa tulee huomioida toiminnalliset tavoitteet. Tavoitteeksi ja toimintaa kuvaavaksi mittariksi tulee käyttää myös toimintaa ja toimintaan tarvittavaa määrärahaa kuvaavaa tunnuslukua, kuten vaikkapa asiakasmäärä, oppilasmäärä tai kävijämäärä. Tavoitteiden asettelussa (myös toiminnallisten) tulee huomioida taloudelliset vaikutukset (tuottavuuden kasvu tai taloudellinen säästö). Tavoitteen asettaa se, joka vastaa tavoitteen toteuttamisesta ja seurannasta.

Tavoitteisiin liittyvät talousarviovuotta koskevat toimenpiteet ovat valtuuston nähden sitovia. Lautakuntatasolla voidaan käyttösuunnitelmien yhteydessä määrittää tulosalue- ja tulosityksikkökohtaisesti yksityiskohtaisempia ja määrältään useampia tavoitteita/toimenpiteitä, joita talousarviovuoden aikana lautakunnat/johtokunta voivat seurata.

Talousarvion toteutumista seurataan säännöllisesti vuoden aikana. Lopullinen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuma esitetään tilinpäätöksen yhteydessä.

Talousarviokehys

Talousarvion 2026 valmistelua ohjataan kunnanhallituksen hyväksymällä talousarviokehyksellä. Vuoden 2026 talousarvion valtuuston nähden sitovien määrärahojen alustavat tavoitekehykset tarkentuvat toimialojen kanssa käytävien talousarvioneuvottelujen perusteella.

Talousarviokehys on tiukka ja sen saavuttaminen edellyttää tiukkaa menokuria ja talouden tasapainottamiskeinojen käyttöä. Taloutta on tasapainotettu 1,0 miljoonalla

eurolla, joten toimialojen tulee hakea toiminnallista kustannustehokkuutta ja rakenteellisia säästöjä talousarviokehityksen toteuttamiseksi.

Talouden strategiatavoitteet ovat:

1. Vuosikatteen tulee kattaa suunnitelmapoistot
2. Tilikauden tulos päättyy nollaan.

Talousarviokehitykset perustuvat seuraaviin lähtökohtiin ja tavoitteisiin:

Verot

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TA 2025	Ennuste 2025	Kehys 2026	TS 2027	TS 2028	Muutos% TA2025-TA2026
Verotulot	23 578	23 164	26 120			10,78 %
Kunnan tulovero	16 706	16 267	17 703			5,97 %
Kiinteistövero	5 743	5 743	7 173			24,90 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 129	1 154	1 244			10,19 %

Verotuloarviot perustuvat Kuntaliiton 25.5.2025 julkaisemaan veroennustekehikkoon. Seuraava veroennuste julkaistaan elokuun loppupuolella. Kiinteistöverot sisältävät 1,8 M€ arvion energiainvestoinneista. Veroennuste perustuu vuonna 2025 käytössä oleviin veroprosentteihin ja siinä on huomioitu, että kunnan tulovero tulee jatkossa asettaa 0,10 prosenttiyksikön tarkkuuteen.

Tämänhetkinen näkymä vuoden 2025 verotulokertymästä on hieman talousarviota heikompi. Suunnitelmavuosien verotulojen toteutumiseen vaikuttavat sekä alueen työllisyyskehitys että yritysten talousnäkymät.

Ulkoiset ja sisäiset, 1 000 €	TA2025	Ennuste 2025	Kehys 2026	TS2027	TS2028	Muutos% TA2025-TA2026
Valtionosuudet	13 909	13 891	14 347			
Peruspalvelujen vos	7 568,6	7 560	7 809			
Verot. perustuva vos-tasaus	5 532,2	5 493	5 635			
Veromenetyksen korvaus	801,8	721,7	786,8			
Kotikuntakorvaukset	6,4	116	116			

Valtionosuudet on arvioitu VM:n vuoden 2026 ennakollinen valtionosuuslaskelman 25.6.2025 ja OKM:n valtionosuudet vuoden 2025 mukaan. Tarkistetut siirtolaskelmat julkaistaan elo-syyskuun vaihteessa. Lopullinen tasauslaskelma julkaistaan lokakuun lopussa, kun kunnallis- ja yhteisöverotukset verovuodelta 2024 ovat valmistuneet.

Toimintatulot

Maksuja ja taksoja korotetaan vastaamaan kustannustason muutosta. Lautakunnassa/johtokunnassa tarkastetut käyttö- ja palvelumaksut tulee tarkastaa ja esittää talousarvion laadinnan yhteydessä.

budjetoiduille hankkeille arvioidaan tulot avustuksen hankehakemuksen mukaisesti.

Hyvinvointialueen määräaikaisten vuokrasopimusten kesto päättyy 31.12.2028.

Henkilöstömenot

Ulkoiset, 1 000 €	TA2025	Ennuste 2025	Kehys 2026	TS2027	TS2028	Muutos% TA2025-TA2026
IIN KUNTA JA LIIKELAITOS						
Henkilöstökulut	- 23 335	- 23 335	- 23 641			
Palkat ja palkkiot	- 18 961	- 18 961	- 19 201			
Henkilösivukulut	- 4 374	- 4 374	- 4 441			
Eläkekulut	- 3 866	- 3 866	- 3 879			
Muut henkilösivukulut	- 508	- 508	- 562			

Iin kunnan henkilöstömenot ovat talousarvion 2025 mukaisesti 23,3 milj. euroa. Henkilöstömenojen osuus on 55 % kaikista kunnan ulkoisista toimintamenoista. Henkilöstömenoista 69 % kohdistuu opetus- ja varhaiskasvatustalouden palveluihin, 12 % hyvinvointipalveluihin ja 12 % yhdyskuntapalveluihin.

Palkat on siirretty TA 2026 suunnitteluun sekä kehystietoihin henkilöstösuunnittelusta 28.5.2025, kesäkuun palkat sisältävät lomarahaa 6% sekä palkankorotukset; 1.10.2025 palkat nousevat 2,5 prosenttia, vuonna 1.8.2026 2,27 prosenttia. Palkkojen sivukulut sisältyvät TA 2026 sekä kehystietoihin ennakkotietojen pohjalta ja tarkentuvat talousarviovuoden aikana. Lopulliset prosentit vahvistuvat vasta vuoden lopulla.

Ennuste vuodelle:	2026	2025	2024
Kuol palkkaperusteinen prosentti	17,11 %	17,29 %	17,27 %
Opettajien VaEl-maksu	17,10 %	17,72 %	17,06 %
Sairausvakuutusmaksu	1,80 %	1,30 %	1,16 %
Työttömyysvakuutusmaksu (keskimäärin)	0,57 %	0,94 %	1,09 %
Tapaturmavakuutusmaksu	0,54 %	0,57 %	0,51 %
Muut (keskimäärin)	0,05 %	0,05 %	0,05 %

Tasausmaksu (entinen eläkemenooperusteiset maksut)

Keva on antanut arvion tasausmaksun suuruudesta. Koko kunnan tasausmaksu on ennakkotiedon mukaan 600.184,20 euroa. Summa jaetaan budjettiin henkilöstömenojen suhteessa.

Budjettiin tulee alustavasti varata sama summa kuin eläkemenooperusteisten maksujen tilillä on vuoden 2025 toteuman perusteella kirjattu summa. Varaus tarkistetaan ja korjataan keskitetysti budjetin valmistelussa henkilöstökulujen suhteessa.

Sisäiset erät

Kiinteistö- ja ateria- ja puhdistuspalveluiden sekä vesiliikelaituksen tulee antaa sisäisten vuokrien, vesimaksujen, aterioiden ja puhtauspalveluiden hinnat muille toimialueille lokakuun 17. päivään mennessä. Sisäiset laskutukset pitää sisällyttää

hallintokuntien lopulliseen talousarvioehdotukseen. Sisäiselle tulolle ja menolle pitää olla sisäinen vastine.

Koneiden ja kaluston leasing-kulut

Koneiden ja laitteiden vuokrat saadaan arvioitua 3step-ohjelmasta ja Laplt:ltä saatavalla listalla. Listat ajetaan talousarvion laadintaa varten elo-syyskuussa.

Investoinnit

Investoinnit syötetään suoraan Opiferus -taloudensuunnitteluohjelmaan, joka kokoaa investoinnit talousarviokirjaan.

Investointeihin kirjataan uudisrakentaminen ja yli 10.000 euron kiinteistöjen / maarakenteiden korjaukset, mikäli ne ovat pitkävaikutteisia kiinteistön tai muuhun pitkävaikutteisen menon kuntoon ja käyttöikään vaikuttavia menoja. Lisäksi investoinnit voidaan budjetoida suurempina kokonaisuuksina esim. rakennusten korjausinvestoinnit. Kuitenkin yhteen rakennukseen tehtävät korjaustoimenpiteet pitää ylittää 10.000 euroa.

Myös yli investointirajan (10.000 euroa) menevät esim. ensikertainen kalustaminen tai muut irtaimen omaisuuden ostot kirjataan investointiosaan. Investoinnit kirjataan valmistuttua kunnan käyttöomaisuuskirjanpitoon. Pääasiassa kaluston hankintaan käytetään leasing-rahoitusta.

- rakennusinvestointi- ja kiinteistöjen korjaustarpeet tulee kartoittaa yhdyskuntapalveluiden kanssa yhteistyössä
- muiden kuin rakennusinvestointien suunnittelusta vastaa kukin hallintokunta tarpeiden mukaan
- lin vesiliikelaitos vastaa ja suunnittelee toimialan rakennus- ja korjausinvestoinnit omaan investointiosaan

Irtaimistoinvestoinnit budjetoidaan kunkin toimialan omaan investointiosaan. Maanrakennus ja muut rakennusinvestoinnit budjetoidaan yhdyskuntapalveluiden investointiosaan

Investoinnit syötetään suoraan Opiferus -taloudensuunnitteluohjelmaan, joka kokoaa investoinnit talousarviokirjaan.

Kuntakonserni

Valtuusto asettaa kuntakonsernille selkeät strategiset ja taloudelliset tavoitteet. Kunnan tytäryhtiöiden tulee esittää valtuustolle strategiasta johdetut toiminnan ja talouden keskeisimmät tavoitteet ja tunnusluvut.

Kuntakonsernin tytäryhteisöt toimittavat kunnanhallitukselle taloussuunnitelmaa koskevat esitykset 14.11.2025.

Suunnitelmakaudet 2027-2028

Suunnitelmakausien pohjana käytetään vuoden 2026 talousarviolukuja, joihin tehdään ja perustellaan tiedossa olevat ja suunnitellut muutokset edelliseen vuoteen verrattuna. Suunnitelmakauden menokehitys pitää olla tasapainossa tulojen kanssa. Merkittävät toiminnalliset muutokset kustannusvaikutuksineen tulee budjetoida.

Kehyksen mukainen talousarvio

Tulossuunnitelma	TP 2024	TA 2025	Kehys 2026	Ero TA/kehys	Muutos-% TA/kehys	TPE 2025
Toimintatuotot	8 911 003	7 578 705	7 340 897	-237 808	-3 %	7 625 687
Myyntituotot	3 953 022	3 775 326	3 755 826	-19 500	-1 %	3 656 842
Maksutuotot	1 084 602	605 938	482 438	-123 500	-26 %	559 840
Tuet ja avustukset	1 527 699	990 990	943 168	-47 822	-5 %	851 968
Muut toimintatuotot	2 345 680	2 206 451	2 159 465	-46 986	-2 %	2 557 036
Valmistus omaan käyttöön		5 000		-5 000		2 500
Toimintakulut	-40 858 297	-41 783 003	-42 479 027	-696 024	2 %	-41 567 233
Henkilöstökulut	-22 865 788	-23 335 390	-23 641 380	-305 990	1 %	-22 776 435
Palvelujen ostot	-10 749 354	-10 710 899	-11 754 026	-1 043 127	9 %	-11 418 986
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 011 153	-3 877 268	-3 547 450	329 818	-9 %	-3 821 176
Avustukset	-1 248 732	-2 116 596	-1 753 373	363 223	-21 %	-1 967 656
Muut toimintakulut	-1 983 270	-1 742 850	-1 782 798	-39 948	2 %	-1 582 979
Toimintakate/jäämä	-31 947 294	-34 199 298	-35 138 130	-938 832	3 %	-33 939 046
Verotulot	22 779 858	23 578 000	26 120 000	2 542 000	10 %	23 486 506
Valtionosuudet	12 948 984	13 909 123	14 347 130	438 007	3 %	13 900 127
Rahoitustuotot ja -kulut	-900 643	-434 048	-881 000	-446 952	51 %	-881 330
Vuosikate	2 880 905	2 853 776	4 448 000	1 594 224	36 %	2 566 257
Poistot ja arvonalentumiset	-4 242 147	-4 123 789	-4 448 000	-324 211	7 %	-4 293 876
Tilikauden tulos	-1 361 242	-1 270 012	0	1 270 012		-1 727 618
Varausten ja rahastojen muutokset	635 712	67 737		-67 737		65 514
Tilikauden yli-/alijäämä	-725 530	-1 202 275	0	1 202 275		-1 662 104
Tavoitteet ja tunnusluvut						
Toimintatulot T toimintamenot, %						
Vuosikate / Poistot, %						
Vuosikate, euroa / asukas						
Kertynyt yli-/alijäämä						

Kehyksen mukaisessa talousarvio-ohjauksessa lin kunnan talous pysyy tasapainossa. Vuosikate kattaa poistot, ja tilikauden tulos päätty nollaan. Tasapainon saavuttaminen edellyttää käyttötalouden sopeuttamista heikkenevään rahoituspohjaan. Käytännössä tämä tarkoittaa erityisesti toimintamenojen kriittistä tarkastelua.

Talousarviovalmistelussa varaudutaan tarkistamaan kehystä ja sen mukaista tulossuunnitelmaa rahoituspohjan mukaisiin muutoksiin syksyn valtionosuuslaskelmien julkaisemisen jälkeen.

Kehyksen mukainen rahoituslaskelma

Rahoitusosa	TP 2024 1 000 €	TPE 2025	Kehys 2026 1 000 €	TS 2027 1 000 €	TS 2028 1 000 €
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 881	2 566	4 448	6 885	6 885
Satunnaiset erät, netto			0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-213				
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-5 357	-3 117	-15 622	-14 275	-4 120
Rahoitusosuudet investointimenoihin	399	90	800	450	450
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	309	0			
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 981	-461	-10 374	-6 940	3 215
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset			0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	5 118,0	15 852	6 414	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 210	0,0	0,0	0,0	-2
Lyhytaikaisten lainojen muutos	7 600	657,0	-5 478	526	823,0
Oma pääoman muutokset	0	0	0		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 574	0	0	0	-392
Rahoituksen rahavirta	-184	461	10 374	6 940	-3 215
Rahavarojen muutos	-2 164	0	0	0	0

Kehyksen mukaisessa rahoitussuunnitelmassa on huomioitu tämänhetkisen investointisuunnitelman mukainen investointitaso. Rahoituksen osalta suunnittelu tarkentuu talousarviovalmistelun edetessä.

Investointisuunnitelma

Investointisuunnitelma 1000 €	TPE 2025	KEHYS 2026	TS 2027	TS 2028
Maan hankinta	-500	-450	-450	-450
Muut investoinnit	-32	-850	-450	0
KIINTEISTÖINVESTOINNIT	-365	-8 630	-9 120	-930

KALUSTOINVESTOINNIT	-70	-160	-160	
INFRA- JA YMPÄRISTÖINVESTOINNIT	-910	-2 692	-2 615	-1 260
VESILIIKELAITOKSEN INVESTOINNIT	-1 150	-2 040	-1 030	-1 030
KAIKKI YHTEENSÄ	-3 027	-14 822	-13 825	-3 670

Talousarviovalmistelun sisältö

Talousarviota valmistelevat esihenkilöt ja viranhaltijat tuottavat omat valmisteluaineistonsa toimialajohtajien käyttöön 15.9.2025 mennessä. Valmisteluaineistoon kuuluvat tehtäväalueiden euromääräiset meno- ja tulobudjetit vuodelle 2026, käyttötalouden sanalliset perustelut sekä investointiesitykset.

Talousarviota valmistelevat esihenkilöt ja viranhaltijat tuottavat omat valmisteluaineistonsa toimialajohtajien käyttöön 15.9.2025 mennessä.

- Tiivis kuvaus toiminnasta
- Keskeiset toiminnan painopistealueet
- Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna
- Taloudelliset tavoitteet
- Toiminnalliset tavoitteet
- Henkilöstöresurssit
- Riskit ja riskienhallinta
- Tavoitteet ja mittarit vuodelle 2026

Talousarviokirja laaditaan suoraan yhteiselle alustalle, josta kirja voidaan tulostaa käsittelyyn sähköisesti. Lautakunnan/johtokunnan käsittelyn jälkeen kootaan lautakunnan/johtokunnan esityksistä kunnan talousarviokirja. Talousarvio syötetään suoraan Opiferus -taloussuunnitteluohjelmaan.